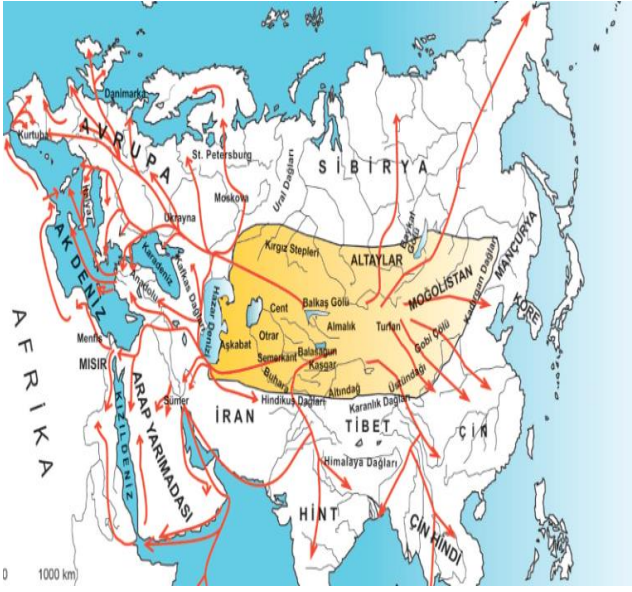

6.SINIF SOSYAL BİLGİLER 2.ÜNİTE: KÜLTÜR ve MİRAS

ÜNİTE KAVRAMLARI

ORTA ASYA: Türklerin ilk anayurdudur. Batıda Hazar Denizi, doğuda Kınan Dağları, kuzeyde Altay Dağları, güneyde ise Tibet Platosu ve Hindukuş Dağları arasında yer alır. Bu coğrafyada Türkler, İslamiyet'ten önce Hun, Kök Türk ve Uygur gibi devletler kurmuştur.

KAVİMLER GÖÇÜ: 350-800 yılları arasında Avrupa'ya yapılan şiddetli insan göçüdür. İlk dönem ve ikinci dönem olarak ikiye ayrılmaktadır. İlk dönem kavimler göçü Roma İmparatorluğu ve Hunlar arasında yoğun sınır değişikliklerini kapsar. İkinci dönem göçleri de (Arap fetihleri, Türk, Macar, Viking göçleri ve Moğol istilaları) Kuzey Afrika, Anadolu ve Avrupa'da derin değişimlere sebep olmuştur.

FEODALİTE: Siyasal ve askeri gücü elinde bulunduran, toprağın mülkiyetine veya imtiyazına sahip olan bir senyörler (derebeyler) sınıfı ile bu sınıfa bağımlı köleler sınıfının oluşturduğu idari düzene feodalite denir.

DESTAN: Eski zamanlarda toplumların başından geçen olayların abartılı bir şekilde anlatıldığı edebi eserlerdir.

Örnek: Oğuz Kağan Destanı

ORHUN ABİDELERİ (KİTABELERİ): Göktürk Devletinde Bilge kağan, kardeşi Kültigin ve vezir Tonyukuk adına dikilen Türk tarihinin ilk yazılı belgeleridir. Türklerin siyasi, sosyal ve ekonomik yaşantıları ve millete öğütler yer almaktadır.

YUĞ: Eski Türklerde cenaze töreni ve cenazede ağıt yakılmasına yuğ denir.

BALBAL: Göktürk Devletinde mezarların üstüne öldürdükleri insan sayısı kadar insan şeklinde dikilen taşlardır.

KURGAN: Eski Türklerde ölen kişinin değerli eşyalarıyla birlikte gömüldüğü mezara kurgan denir.

TÖRE: Örf ve adetlerle belirlenen sözlü hukuk kurallarıdır.

KUT: Hükümdara devleti yönetme yetkisinin Tanrı tarafından verildiği inancıdır.

HATUN: Kağan'ın eşi

KURULTAY (TOY-KENGES): İlk Türk devletlerinde devlet işlerinin görüşülüp karara bağlandığı meclistir.

ON'LU SİSTEM: Asya Hun Devleti Mete Han tarafından ve günümüz ordu sisteminin temelini oluşturan sistemdir.

ONİKİ HAYVANLI TÜRK TAKVİMİ: Asya Hun, Göktürk, Uygur devletlerinin kullandığı her ayın bir hayvanla temsil edildiği (köpek, sığır, koyun vb) takvimdir.

MANİHEİZM: Uygurların benimsediği et yemeyi ve savaşmayı yasakladığı için Türklük ve savaşçılık özelliklerini kaybetmelerine sebep olan dinin adıdır.

BEDEVİ: Göçebe hayat süren insanlara ise bedevi denir.

CAHİLİYE (Bilgisizlik) DEVRİ: İçki ve kumar gibi kötü alışkanlıkların toplumda yaygın olduğu İslamiyet öncesi döneme Cahiliye (Bilgisizlik) Devri denir.

HİCRET (622): Mekkeli Müslümanların, eziyet sonucu peygamberimizle birlikte Mekke'den Medine'ye göç etmelerine hicret denir.

MUHACİR: Mekke'den Medine'ye göç edenlere muhacir denir.

ENSAR: Medine'de hicret eden muhacirleri karşılayan Müslümanlara ensar denir.

HİLFU'L-FUDÛL (ERDEMLİLER TOPLULUĞU): Aralarında Hz. Muhammed'in de bulunduğu Mekke'nin ileri gelenlerinin oluşturduğu topluluğa verilen addır. Bu topluluk Mekke'de zulme uğramış mazlumlara yardım etme ve zalimlerle mücadele etme kararı aldı.

HALİFE: Hz. Muhammed'in vekili olarak Müslümanların imamlığını ve İslam dininin koruyuculuğunu yapmakla görevli kişiye halife denir.

Dört Halife:

Hz Ebubekir: Kuran kitap haline geldi.

Hz Ömer: Sınırlar genişledi, hicri takvim kabul edildi.

Hz Osman: Kuran çoğaltılıp diğer ülkelere dağıtıldı, iç karışıklıklar başladı.

Hz Ali: İç karışıklıklar arttı, fetihler yavaşladı.

TALAS SAVAŞI: Çin ile Abbasi devleti arasında yapılan, Türklerin Abbasi Devletine destek verdiği ve İslamın Türkler arasında hızla yayılmasını sağlayan savaştır.

RİBAT: Ticaretin canlanması ve güvenliği için kurulan kervansaray

BİMARHANE: İslamdan sonra Orta Asyada kurulan hastane

NEVRUZ: Türklerin, yılın ilk günü kabul ettikleri 21 Mart'ta çeşitli etkinliklerle kutladığı, yeni gün anlamına gelen baharın gelişini kutladığımız bir bayramdır.

DİVAN-I LÜGAT-İT TÜRK (TÜRK DİLLERİ SÖZLÜĞÜ): Kaşgarlı Mahmut tarafından, Türk dilinin zenginliği ve güzelliğini göstermek için yazılan Türk dilinin ilk Türkçe sözlüğüdür.

KUTADGU BİLİĞ (MUTLULUK VEREN BİLGİ): Yusuf Has Hacıp tarafından, insanlara mutlu olmanın yolunu göstermek ve hükümdarlara devlet yönetimi ile ilgili bilgi vermek amacıyla yazılan eserdir.

KÜLLİYE: Bir caminin etrafında yapılmış medrese, şifahane, kütüphane, türbe, hamam ve imaret gibi değişik amaçlara hizmet eden yapılar topluluğuna külliye denir.

HAÇLI SEFERLERİ: 11. ve 12. yüzyılda Avrupalı Hristiyanların Kudüs'ü, müslümanlardan almak ve İslam dünyasının zenginliklerini ele geçirmek için yaptıkları seferlere Haçlı Seferleri denir.

➡ **I.Haçlı Seferi:** Haçlılar Kudüs'ü ele geçirip Urfa, Antakya'da kontluk kurdular. Türkiye Selçuklu Devleti başkentini Konya'ya taşımıştır.

➡ **II.Haçlı Seferi:** Selçuklu sultanı I.Mesut haçlıları bozguna uğrattı.

➡ **III.Haçlı Seferi:** Kudüs'ü ele geçirmek için yapıldı, haçlılar yenildiler.

➡ **IV.Haçlı Seferi:** Haçlılar İstanbul'u işgal ederek Latin İmparatorluğu kurdular.

MEDRESE: Selçuklu ve Osmanlı Devletinde orta ve yüksek öğretimin yapıldığı eğitim kurumlarına denir. Günümüzdeki karşılığı Üniversite veya Yüksek okul'dur.

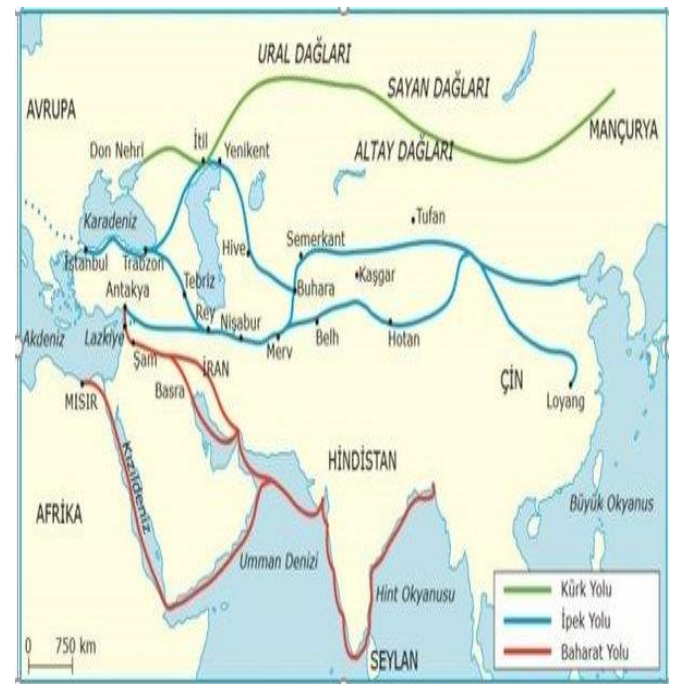
İMARETHANE: Selçuklu ve Osmanlı Devletinde yoksullara ve medrese öğrencilerine yemek ve yiyecek dağıtan hayır kurumuna denir. Günümüzdeki karşılığı Aşevi'dir.

DARÜŞŞİFA: Selçuklu ve Osmanlı Devletinde Sağlık hizmeti verilen ve bu amaçla gerektiğinde hastaların yatarak tedavi oldukları kuruma denir. Günümüzdeki karşılığı hastane'dir.

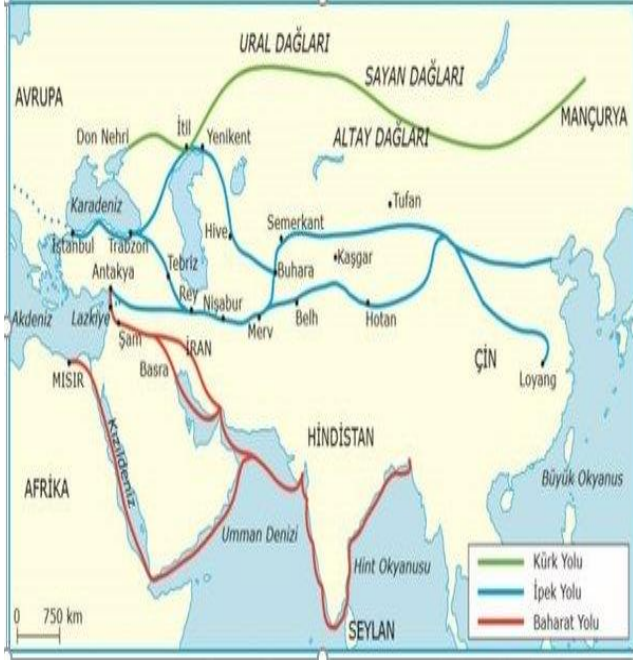
BEDESTEN: İçinde kumaş, mücevher, silah ve benzeri değerli eşyanın satıldığı kapalı çarşıya denir. Günümüzdeki karşılığı kapalı çarşı'dır.

KERVANSARAY: dil, din, renk farkı gözetmeksizin tüm tüccarların konaklayabileceği dinlenme alanlarıdır.

İPEK YOLU: Çin'den başlayıp Avrupa'ya kadar uzanan tarihi ticaret yoluna İpek yolu denilmektedir.

BAHARAT YOLU: Avrupa'ya baharat taşıyan yoldur. Hindistan ve Seylan'dan Kızıldeniz'deki Akabe Körfezi'ne Yemen ve Basra Körfezi'ne giden yoldur.

**DERS NOTU, TEST, ETKİNLİK, BULMACA
PDF DÖKÜMANLARI ve VİDEOLARI İÇİN
AŞAĞIDAKİ YOUTUBE LİNKİNE
TIKLAYINIZ.**

**[https://www.youtube.com/channel/UC10r3pDH
Wk-0kstFT-ggI0g?view_as=subscriber](https://www.youtube.com/channel/UC10r3pDH
Wk-0kstFT-ggI0g?view_as=subscriber)**

KANAL ADI:

Sosyal Hocası Mustafa